

BLAHOŽELANIE

Krásnych 20 rokov oslávi dňa 22.9.2009 CSILLA HÚŠTAVOVÁ z Neniniec. Zaželať Ti radosť? To by bolo málo. Zaželať Ti krásu? Veď jej nemáš málo. Zaželať Ti šťastie? Načo? Veď ho nájdeš aj sama.

Tak Ti želáme, čo všetkým chýba: Nech Ti život dá to, čo v sebe skrýva. Krásne narodeniny Ti prajú: starká, mama, sestra s rodinou a krstná s rodinou.

NARODILI SA

9.9. LUKÁŠ z V. Krtíša, GLORIA z Bušíniec, 10.9. VANESA z V. Krtíša, DANIEL z V. Krtíša, 11.9. ALEXANDRA z Bátorovej, MIRIAM z V. Krtíša, SAŠA z D. Plachtiniec, 13. 9. FREDERIK z V. Krtíša.

POZDVIHNIME ČAŠE NA ICH ZDRAVIE

20.9. GEJZA MATYAS, MARGITA CVENGELOVÁ, 23.9. KATARÍNA KUNŠTÁROVÁ, LADISLAV HERMAN, 24.9. JÁN TEREK, 26.9. JÁN SLOVÁK

NEZABUDNITE BLAHOŽELAŤ:

21.9. Bohdanom, 22.9. Adelám, 23.9. Zdenkám, 24.9. Lubošom a Luborom, 25.9. Vladislavom, 26.9. Editám a 27.9. Cypríanom

OSUD SFÚKOL SVIEČKU ICH ŽITIA

10.9. ALŽBETA ORAVECZOVÁ, nar. v. r. 1938, z Kováčoviec, 11.9. SAMUEL ŠPUNTA, nar. v. r. 1930, z M. Čalomije, 13.9. ETELA KOVČSOVÁ, nar. v. r. 1924 z Hrušova, 14.9. ŠTEFAN RIMÓCZI, nar v. r. 1925 z Opatovskej Novej Vsi, 15.9. JÁN UHTIN, nar. v. r. 1929 z V. Krtíša, 15.9. MÁRIA HUSÁROVÁ, nar. v. r. 1925 z Viesky.

SPOMIENKA

"Mama, už niet domova, už niet kam ísť, len k hrobu k Tebe. Kytičku Ti položiť, so slzami v očiach a s ranou v srdci odísť. Ty spíš, my žijeme. Ty čakáš, my prideme."

Desať rokov uplynie 22.9.2009, kedy nás

opustila naša drahá mamička MÁRIA ČERNÍKOVÁ zo Záhoriec.

Tí, ktorí ste ju poznali a mali radi, venujte jej s nami tichú spomienku. Tvoja pamiatka ostane v našich srdciach: dcéry, vnuci Janko s rodinou a Marianko.

Počas sviatočného dňa sedembolestnej Panny Márie, patrónke Slovenska, v utorok 15.9. sa mnohí Slováci venovali duševnému rozjímaniu a upratovaniu vo svojom vnútri i okolí.

VANDALI SPENILI FONTÁNU

„Upratovať“ sa pravdepodobne rozhodli aj dvaja mladíci, ktorí do fontány na Nemocničnej ul. vo V. Krtíši naliali neznámy saponát. Napriek tomu, že ich okoloidúci svedkovia pri ich čine upozorňovali na to, že je to vandalstvo, neprestali vylievajú tekutinu do fontány, až kým nemali prázdnu fľašu. Bohatá biela pena sa valila z fontány a vietor ju rozvíval po okolí k radosti malých detí. Už menej sa svojkému poníma-

niu veľkého upratovania tešili dospelí obyvatelia V. Krtíša a zodpovední pracovníci mesta. Fontánu museli po tomto vandalskom čine vypustiť, nechať penu zaschnúť, vyčistiť a fontánu znovu napustiť vodou, aby aj naďalej

mohla byť potešením pre obyvateľov mesta a jeho návštevníkov, ktorí si už zvykli posedieť a oddýchnuť si v príjemnom okolí fontány. Do uzávierky tohto čísla sa dvoch neznámych vandalov, ktorí saponátom znečistili fontánu, ešte nepodarilo vypátrať. -red-

Fontána chrlila penu ako rozprávkový zázračný hrnček kašu...

SPOMIENKA

"Života kniha zavrela sa, písaná srdcom, krvou zo žíl. Zápis v nej zlatým písmom hlása, že otec čestne život dožil. Nech jeho telo v rodnej hrude, v pokojnom spánku odpočívá. V pamäti našej žiaríť bude, pamiatka jeho stále živá. Už navždy prestali pre Teba hviezdy svietiť a slnko hriať, ale tí, čo Ťa milovali a mali radi, nikdy neprestanú na Teba spomínať."

Dňa 21.9.2009 uplynie rok, kedy nás vo veku 58 rokov navždy opustil náš milovaný manžel a otec IVAN STIERANKA z Horných Plachtiniec. S láskou a úctou na Teba spomínajú: manželka, dcéry s rodinami, vnúčatá Martinko, Denisko, Andrejko, Dianka a švagor.

SPOMIENKA

V neznámy svet odišla si spať, zaplakal každý, kto Ťa mal rád. Odišla si, ostali sme sami, no vždy budeš žiť v srdciach tých, ktorí Ťa milovali. Vybrala si si cestu, kde chodí každý sám, len dvere spomienok nechala si dokorán. Len kyticu kvetov môžeme Ti na hrob dať, chvíľu postáť a ticho spomínať.

Dňa 23.9.2009 si pripomenieme prvé výročie úmrtia MÁRIE ŠIMKOVEJ z Dolnej Strehovej, ktorá nás opustila vo veku 101 rokov.

S úctou a láskou spomínajú dcéry Evka a Anka s rodinami.

SPOMIENKA

"Čas plynie a život sa skončil. Zostali nám len slzy, smútok a krásne spomienky. Zavrela si oči, srdce Ti prestalo biť, aj keď si s nami veľmi chcela žiť."

Dňa 18.9. uplynul už rok od smutnej udalosti, kedy nás navždy opustila naša drahá mamička, svokra, babka a prababka MÁRIA ŽIAKOVÁ z V. Krtíša.

S úctou a láskou navždy spomínajú: synovia s rodinami a všetci príbuzní.

**POSLEDNÁ
ŠANCA NA VÝHRU
V SÚŤAŽI,
V KTOREJ HRÁTE
SPOLU O 150 EUR**

**LETNÁ
KUPÓNOVÁ
SÚŤAŽ**

HRÁTE O 50 * 40 * 30 * 20 a 10 EUR!

Ešte stále čakáme
aj na vašu
hraciu kartu
s dvanástimi políčkami.
Pošlite ju
so všetkými kupónmi
do redakcie.
Ak splníte všetky
tieto podmienky, budete
zaradení do žrebovania
o jednu z piatich
finančných cien.
Hracie karty posielajte
alebo nám prineste
osobne
do 29.9.2009
do 9.00 hod.

**Pestovatelia,
pochváľte sa
svojimi výpestkami**

OV SZZ oznamuje verejnosti, že v rámci Vinobrania 2009 sa uskutoční výstava ovocia a zeleniny a súťaž o najkrajšie jablko okresu Veľký Krtíš. Do súťaže sa môžu prihlásiť všetci pestovatelia ovocia a zeleniny a pestovatelia jablák s pozoruhodnými výpestkami.

Zber vzoriek sa uskutoční 24.9.2009 od 8.00 - 12,00 v kancelárii OV SZZ na baníckej slobodárni č. 4, resp. môžete sa prihlásiť na tel. č. 0903 581 293 u Ing. M. Boroša.

**VÁŽENÉ PANI STAROSTKY
A STAROSTOVIA**

Na vyjadrenia primátora V. Krtíša Ing. Dalibora Surkoša o finančnej situácii malých i stredných obcí v okrese zaznelo viacero protichodných názorov. Ak sa chcete aj vy k tejto téme alebo aj k téme protestov verejnej správy voči vládnej politike a jej proti krízovým opatreniam, ktoré sa dotýkajú verejnej správy vyjadriť, pošlite nám váš názor na známe mailové adresy:

noviny.pokrok@stonline.sk, kamenska.pokrok@stonline.sk. Budeme sa tešiť a uverejníme aj vaše názory a postrehy aj k iným témam, ktoré vás trápia alebo aj tešia.

S pozdravom redakcia týždenníka POKROK.

Tipy na voľné chvíle

- **Veľký Krtíš - 25.9. piatok** - Vinobranie - od 16.00 hod. na námestí pred i za kultúrnym domom - bohatý kultúrny program, ochutnávka vína,
- **Modrý Kameň - 25-26.9. piatok, sobota** - Poľovnícke dni na Hrade M. Kameň
- **Kamenné Kosihy -27.9. nedeľa**- obaračkové slávnosti
- **Pôtor - 27.9. nedeľa** - Gazda roka 2009 - prehliadka úrody, vystúpenie Datelinky
- **Dolná Strehová - 2.-3. 10. - piatok - sobota** Madáčovské dni, oslavy Dňa obce, FS, divadlo, disko.
- **Modrý Kameň - 3.10.** Gaštanové slávnosti s tradičnými súťažami a podujatiami - najväčší gaštan, počet gaštanov, najlepší gaštanový zákusok, večer vystúpi skupina Gladiátor.

VŠETKO AKO ZO ŠKATULKY

UPRACEME VÁM:

- Domy, byty, kancelárie,
- predkolaudačné upratovanie,
- upratovanie vchodov, po spoločenských akciách,
- umývanie okien, žalúzií,
- podlahy a iné krytiny,
- tepovanie, (gauče, koberce),
- čistenie interiérov vozidiel.

JEDNORÁZOVO AJ PRAVIDELNE, PODLA POTREBY ZÁKAZNÍKA

0915 885 377, 0907 708 561, gabrielafofasova@gmail.com

**Terany, miesto - kde sa
stretávajú: národy,
kultúry, športy**

V tomto uponáhlanom čase je dôležité, aby sme sa občas zastavili na spoločné stretnutie. Takéto stretnutie sa nám naskytá v neďalekých Teranoch (Terény v Maďarskej republike), v dňoch 25.-27. septembra a 9.-11. októbra na podujatí pod názvom "Kultúrgolyó" (Kultúrna guľa).

Tento festival svedčí aj o tom, že veľkolepé veci sa rodia z toho, keď sa združia národy. Na niekoľko projekt, z ktorého sa výdavky hradia, sa zrodil zo slovensko-maďarskej spolupráce. Úspech sa skrýva v snahe o rovnosť, veď tu je každý človek rovnako dôležitý. Či je z jednej a či z druhej strany hranice, či je handicapovaný - či zdravý, či si rád zašportuje alebo len túži po dobrej spoločnosti. Tu každý nájde to, čo hľadá.

Počas podujatia sa všetci záu-

jemci môžu oboznámiť s jedným „guličkovým“ víkendovým športom, s bocciou. Je to známa talianska hra, ktorú na svete v mnohých štátoch s obľubou už hrajú. V Maďarsku najväčšia (trojpruhová) dráha sa postavila v Teranoch. Okrem tohto športu je možnosť zahrať si futbal, hádzanú, lyonnaise, triafanie do cieľa a vyskúšať aj iné zaujímavé tímové hry. Napríklad: hod stĺpom, kruhom, fahanie lanom, lukostrelectvo, triafanie prakom... Popritom všetkom môžete ochut-

nať naše najlepšie jedlá a môžete si obzrieť aj našu remeselnícku ukážku. Deň spestria vystúpenia mnohých hudobných skupín, spevokolov a tanečníkov, ktorí prídu z celého okolia. V sobotu večer sa začne veselica až do východu slnka budúceho dňa.

Je miesto, kde sa leto ešte neskončilo. Všetci, ktorí by ste radi využili posledné slnečné lúče, navštívte Terany a cíťte sa u nás dobre!

DANIEL FÁY, starosta Terény

Building Partnership Partnerséget építünk
The content of this webpage does not necessarily represent the official position of the European Union
Ďalšie informácie: www.husk-cbc.eu & www.hungary-slovakia-cbc.eu
www.bocsa.atw.hu & www.bocsa.sport.hu

SOCIÁLNA POISŤOVŇA
pobočka Veľký Krtíš
oznamuje svojim klientom,
že dňa 24. septembra 2009 (vo štvrtok) bude budova Sociálnej poisťovne z technických príčin zatvorená a pre klientov neprístupná.

**NAVŠTÍVTE
VÝSTAVU
GAZDA ROKA**
Obec Pôtor
Vás srdečne pozýva
27.9. 2009 o 15.00 hodine
na VII. ročník podujatia
GAZDA ROKA.
Výstavka úrody ovocia a zeleniny tunajších občanov sa uskutoční v priestoroch kultúrneho domu a miestneho amfiteátra. V kultúrnom programe sa predstaví ľudová hudba Datelinka s primášom Ondrejom Molotom z Detvy. Obec Pôtor nezabudla ani na občerstvenie pre návštevníkov a preto, ak chcete stráviť peknú nedeľu pri vynikajúcej ľudovej hudbe a súčasne sa pokochať tým, čo zem vydala vďaka pracovitým rúkám poľnohospodárov, prídite do Pôtra.

Po oslavách 660.výročia od prvej písomnej zmienky o obci musel dať každý za pravdu slovám "obecnej hymny" :

**"... VEĎ, JE TEN NÁŠ SUCHÁŇ,
NIE TAKÁ KALUŽA..."**

"Šesťstošesťdesiat rokov. I sto je veľa. Storočnému starčekovi s úctou bozkávame dlaň. A šesťstošesťdesiatročným? Naokolo horám, poliam, jarčekom, studničkám, cestám, chrámom, dedinám, praotcom, pramatkám, spomienkam? Šesťstošesťdesiatkrát bozkávame tvár.

Akí ľudia to tu žili? Málo - veľa vieme o nich. Poznali Otčenáš. Bozkali spadnutý chlieb. Matky synom slzy sušili... Mysleli na nás? Daj, Bože, aj nám dobrého života. Aby aj o sto, sedemsto, tí čo prídu po nás, poznali Otčenáš, bozkali spadnutý chlieb. Aby syn matke ponúkol dlaň. Aby niekto aj nám v spomienkach pobozkal tvár."

Týmito slovami slávnostne otvorila 13.septembra 2009 starostka Sucháňa Anna Triznová kultúrny program v prírodnom amfiteátri, ktorý sa konal v rámci dvojdňových obecných osláv pri príležitosti 660. výročia prvej písomnej zmienky o obci. Ešte pred tým však potešila domáce deti, ktoré Krajské grémium HZDS-LS obdarovalo detským ihriskom, na ktorom slávnostne prestrihli pásku Ing. Miroslava Kokavcová, predsedníčka OP HZDS-LS a MUDr. Marianna Salmásová, poslankyňa MsZ V.Krtíš.

Veselý smiech detí sprevádzal spievajúci sprievod dedinou na prírodnom amfiteátre, kde sa konala hlavná časť obecných osláv. Neboli to však len obyčajné obecné oslavy, pretože ich sprievodným podujatím bola prezentácia a slávnostný krst zborníka "Prírodné dedičstvo obce Sucháň", ktoré vydal Obecný úrad Sucháň, Ústav ve-

dy a výskumu Univerzity Mateja Bela v B.Bystrici, Katedra biológie a ekológie, Fakulty prírodných vied UMB v Banskej Bystrici. Editorom publikácie je Ing. Peter Urban, PhD., a recenzentmi prof. RNDr.Peter Bitušák, CSc., RNDr. Ján Kulfan, CSc., RNDr. Norbert Polčák, PhD., Ing. Ludovít Gaál, PhD., a PhDr. Pavol Maliniak. Publikáciu graficky upravil PaedDr. Pavel Hronček, PhD., grafický návrh obalu urobil Ing. Peter Urban, PhD. a Mgr. Zuzana Murgašová. Publikácia vznikla vďaka odborníkom ale aj finančnej podpory poslancov Banskobystrického samosprávneho kraja za náš okres a nadácie Matice Slovenskej. Takmer dvestostranový zborník vznikol z výskumov minuloročného stretnutia prírodovedcov v Mikroregiónne Východný Hont v Sucháni. Bohatý odborný text doplnený fotografiami Petra Urbana, Antona Krištína, Pavla

Hodnotný kultúrny program na prírodnom amfiteátri si so záujmom pozreli (sprava sediaci) starostka Sucháňa Anna Triznová, prof.RNDr.Jozef Šteffek, CSc. z Katedry aplikovanej ekológie, FEE, TU Zvolen, Magdaléna Patková, učiteľka z Cerova - členka Klubu paličkovaného čipky Moja dedovica, Ján Mäsiar - zanietený ochranár s manželkou, Ján Briš, predseda Krajskej rady Matice Slovenskej, Ing.Peter Kušický vedúci odboru zložiek ochrany životného prostredia Obvodného úradu životného prostredia V.Krtíš a mnohí ďalší.

Starostka Anna Triznová (nekrojovaná) s členmi Folklorneho súboru Hrachovinka zo Senohradu, s ktorým Sucháčania udržiavajú dlhoročné priateľské vzťahy.

Hrončeka, Pavla Maliniaka, Michala Wieszika a Eriky Urbanovej presvedčili čitateľov, že táto malebná obec učpená na južných svahoch Krupinskej planiny, na rozhraní okresov Veľký Krtíš a Krupina má vo svojej krásnej faune a flóre návštevníkom čo ponúknuť. A práve to všetko je zhrnuté v publikácii, ktorá však mohla vzniknúť aj vďaka rodákovi Jánovi Mihálkinovi, ktorý autorov zborníka na mnohé lokality sprevádzal a upozorňoval a sám o

potechu oka a ducha.

Po chvíli precitnem. Beriem do rúk kosu, zaostním. Beriem prvý, druhý, piaty raz. Do očí mi lieta páperie odkvitajúcich púpav. Už nevnímam tú krásu, ani lúbeznu melódiu hmyzu. Srdcom mi zaznieva iná pieseň. Pieseň svištacej kosa a ja sa jej oddávam celý. Na riadkoch za mnou tíško v nemom úžase ležia zvonce, sedmíkrásky, klince a všetka tá kráska. Ešte sú svieže. Viem, že len dovtedy, kým neprihrejú slnečné lúče. Aké je to zvláštne. Nepocítujem nad nimi žiadnu ľútosť. Som spojený s touto zemou a sú to jej dary...

(Pokračovanie na str.5)

Vskutku nádherné pestrofarebné kroje a krásne ľudové piesne a tance predviedli členovia domácej folklornej skupiny.

(Dokončenie zo str.4)

Prekrásny je to kraj južnej časti Krupinskej planiny a jej podcelku Dačovolskej planiny. Za všetkých, ktorým prirástol k srdcu odcitujem slová bývalého dačovolského evanjelického farára Juraja Slávika. **Vyslovil ich na konvente dačovolskej cirkvi človek, ktorý pre ľudí, ktorí sa tu usadili venoval všetok svoj um a sily krátko pred tým, ako z neho odišiel na večnosť. Ťažko sa mi bude zanechať milú cirkev, ktorá mi zverená bola, ktorej blaho, dobro som vždy v srdci nosil. Ako teskno mi bude opustiť rodnú vlasť moju, milé tváre, kraj a kraj oku lahodiaci. Juraj Slávik pomohol aj v Sucháni. V roku 1905 tu založil filiálku dačovolského Potravného družstva.**

Na ktorýkoľvek vršok v suchánskom chotári vystúpíte, vynorí sa vám krásna scenéria okolia. Naj-

Po krste sa patrí pripíť na "šťastný život" krstňatú - v tomto prípade Zborníku Prírodné dedičstvo obce Sucháň, o ktorého zrod sa veľkou mierou pričínili aj rodoful Ján Miháľkin, ktorý bol v ten deň vskutku profesionálnym konferencierom, ktorý si scenár programu napísal s nevšedným citom a majstrovstvom.

krajší pohľad je sponad Strážnika. Tu začnem opisovať to, čo o tomto kraji viem. To, čo zaznamenali iní, alebo mi pri dlhoročnom prieskume povedali ľudia, z ktorých už väčšina odišla na večný odpočinok. Budú to historické fakty, ale i predpoklady, tanezie a u povestí i patričná dávka fantázie. Rozlíšiť ich musí čitateľ sám.

Prekrásny je môj rodný kraj. Pred tridsiatimi miliónmi rokov ho začali formovať sopky Sitna, Javoria a Čelovskej formácie. Žeravá láva z nich stekala do pravekého mora Tethys, ktorého prítomnosť môžeme sledovať v Pribelskej pieskovni. Dotvorili ho doby ľadové, medziladové a po tisícročia svojej prítomnosti i človek.

Ak sa chcete pokochať neopakovateľnou scenériou okolia vyjdite za pekného počasia na Strážnika a prejdite sa ponad jeho hôrku. Malý a Veľký Hrb, v pozadí Sitno, na severe Javorie, Čertaz, východe Stražište, Peštiansky Lysec a dačovolský chotár, na juhu doliny s Poháňskym a Španím vrchom, bližšie k Sucháňu Čertiazka so Závozom. To všetko uvidíte v každom ročnom

období. **A ak len trochu poznáte históriu tvorby tejto krajiny, prítomnosť človeka v nej, môžete začať snívať."**

Práve Ján Miháľkin sa v roku 1974 pričínil o vznik ženskej speváckej skupiny. O 12 rokov neskôr, jeho manželka Mária stála pri zrode detského folklórného súboru Sucháň. Láska a úcta k rodnej hrude manželov Miháľkinovcov je všeobecne známa aj preto, že si pri dome zriadili súkromné "múzeum", kde uchovávali všetko cenné, čo predkovia Sucháň používali v domácnostiach a počas dennodennej tvrdej práce na poli. Dôkazom toho, že Sucháňčania mali obrovský cit pre krásu sú nádherné pestrofarebné kroje, ktoré sú bohato zdobené nielen jemnými výšivkami ale aj typickou paličkovanou čipkou, o ktorej znovuzrodenie sa postarali opäť manželka Mária a Ján Miháľkinovci. Ich, a ďalších nadšencov, všemožne podporuje starostka Anna Triznová a vďaka nim sa už po siedmykrát stretli ľudoví umelci na fes-

tivale Čipka v Honte, aby sa pochovali svojimi novými výtvarmi, pre ktoré čerpajú inšpiráciu z tradičnej hontianskej čipky.

Rôzne diela sa krstia všeličím, ale Sucháňčania ostali verní odkazu ako pavučinka jemnej čipke, ktorú pre túto slávnosť vytvorili šikovné ruky členiek Paličkovanej čipky Moja dedoviera. Krstným otcom publikácie sa stal Mgr. Peter Kušík, vedúci odboru zložiek ochrany životného prostredia Obvodného úradu životného prostredia vo V.Krtíši, ktorý zagratuloval celého autorskému kolektívu za vznik tohto diela, z ktorého sa môžu poučiť všetci, ktorí túžia tento kraj bližšie spoznať.

Starostka Anna Triznová pripomenula, že: "Knihy robia človeka a človek knihy. Sú pre neho spoločníkom jeho dní, dobrým radcom, s ktorým strávi nejednu voľnú chvíľu. Nech ani táto nezapadne prachom..." Po jej slovách PaedDr. Pavel Hronček, PhD., predstavil ešte raz zborník, ktorého podrobnejšia prezentácia sa už konala v sále kultúrneho domu po slávnostnom obede.

Zborník pokrstený suchánskou paličkovanou čipkou sme všetci prítomní vypravdali na "cestu" známou piesňou:

Súčastosť obecných osláv bolo aj odovzdanie do užívania detského ihriska, ktoré darovalo Krajské grémium HZDS-LS. Pásku na ňom slávnostne prestrihli prednostka Obvodného úradu a predsedníčka OP HZDS-LS Ing.Miroslava Kokavcová, MUDr. Marianna Salmášová a starostka Anna Triznová.

"Chodila dievčina po hore plačúci, postrelta čipkára, hej, čo čipky predáva...."

V záverečnom vinši A. Triznová k svojim občanom povedala, že tak ako iné obce, aj Sucháň má svoje problémy, ktoré ovplyvňujú spôsob života našich občanov: vysoká miera nezamestnanosti, zlá sociálna a ekonomická situácia, s ktorými sa borí a pokračovala: „Prajem Ti, občan, za náruč priateľstva, lásky, pokoja, harmónie. Kusisko odvahy, priehrštie zdravia, štipčiku humoru, za pohár múdrosti, ale aj večnú mladosť a tvorivého ducha. A šťastia koľko len vládzeš uniesť. A keby sa to dalo, tak by som z toho, z čoho sa skladá prostý ľudský život, zahalila do večného mieru pre všetkých na tejto zemi. Ale ja nie som čarodejník, nemám zázračný prútik ani všemocný prsteň. Môžem len tlmočiť pocity, myšlienky a zaželať tejto obci a občanom v nej dosiahnutie vysnívaných mät."

Slávnostné uvedenie publikácie do života sprevádzalo kultúrne vystúpenie domácej folklórne skupiny a hostujúceho folklórného súboru Hrachovinka zo Senohradu. Sprievodnou akciou bola výstava Krása v dreve, v spoločenskej miestnosti v ubytovni, z drevo-rastov a iných prírodných materiálov, ktoré umelecky dotvoril a opísal Ján Miháľkin:

"Tisíce liet vzlieta nad týmto krajom vták a vída oráča, čo potom svojim kropí kamenistú zem. Vída ho žialit i radovať sa. Vtedy aj on vzlieta nižšie, aby spolu s ním zdial jeho pocity. Vták vídal i horšie časy. Vídal zástupy, čo v nádeji na lepší život odchádzali z tohto kraja na Turkom vyplienenú dolnú zem. Vídal aj tých, čo si tam išli dorobiť

väčšiu skyvu chleba.

Veselsiu melódiu zanótil vták, keď videl ľudí s výžinkom vracat sa z dolných zemí do rodného kraja. Keď lístie na stromoch zožltlo, zbadal na obzore krdel divých husí.

Sedliak narovnal ubolené údy, sňal klobúk.

- Vďaka ti Bože, daj aby sa urodilo!

Povzniesol zrak k nebesiam.

- Letia, zas letia, tak ako leteli vlni, predvlni i vtedy, keď som bol malý. Koľkože sa ich v tých krdloch vymenilo? Istotne mnoho. Veď zmenil sa i môj rod. Otca už dávno niet, spomienky na deda blednú. Vlastne, koľkých už, čo som ich pamätal, kryje hruda? Tiež nie som najmladší, aj deti dávno povyrástli. Čo už na tom zmením? Zasal som. Možnože i o rok, o dva, o päť a možnože posledný raz. Nakoniec, nezáleží na tom. Keď nie ja, zaseje ďalší. Semeno vzklíči, splodí nové a zas poletia divé husi na juh..."

Obec Sucháň, ktorá má len 263 obyvateľov a rozprestiera na 1633 hektároch je jasným dôkazom toho, že aj malé obce majú svoje dejiny, a že ak sa uchovávali tradície našich predkov, máme čo ponúknuť aj svojim potomkom. Obec aj publikácia nesú verne odkaz Andreja Krmeťa z predslovu zborníka:

"Poznávajme kraje svoje, aby sme spoznali samých seba. Nepohrdajme krajom svojim, aby sme nepohrdali samými sebou. Nám je povinnosť upozorňovať cudzincov na krásy naše a nie čakať, kým upozornia nás cudzinci na ne."

Sucháňčania vedení agilnou a obetavou starostkou Annou Triznovou nečakali a urobili prvé kroky na chodníku poznania tohto nádherného kúta v našom okrese. Ďakujeme jej za mimoriadne slávnostné pocity z tohto dňa, ktoré v nás zostali. Vám všetkým, ktorí budete Sucháňom prechádzať, odporúčame zastaviť sa či už v Dome ľudového bývania, kde nájdete veci dennej potreby našich predkov, (ale aj známú paličkovanú čipku), alebo pri Trúbiacom kameni. Predostrie sa vám možnosť pokochať sa nádhernou scenériou malebnej dedinky učupenej na južných svahoch Krupinskej planiny, ktorej prírodné bohatstvo je už, našťastie, zdokumentované a zachované pre nasledujúce generácie.

Prípravila: R.HORNÁČEKOVÁ

Púte na modrokamenskú kalváriu majú svoju tradíciu už od jej postavenia koncom 18. storočia. Prv boli spojené s témami Bolesného ruženca. Neskôr bývali na sviatky Nájdenia (3.mája) a povýšenia sv. kríža (14.septembra) spojené s možnosťou získania plnomocných odpustkov na základe apoštolského listu vydaného pápežom Píom IX. zo dňa 26.1.1858. Za socializmu ustúpili púte do úzadia, veriaci však na tradíciu nezabudli a v ostatných rokoch sa púť koná na sviatok Povýšenia sv. kríža v spojení so sviatkom Sedembolestnej Panny Márie.

Dva dni plné gospelu, sily viery, kresťanskej lásky a súdržnosti

Tento rok pozostávala Modroka-menská púť z programu, ktorý bol rozdelený do dvoch dní. V sobotu 12.9. sa hradné nádvorie rozozvučalo úbojivými melódiami speváckych zborov. Program otvorila Hradčianka, po nej vystúpil zbor Radosť zo Záhoriec. Nasledoval folklórny súbor z Detvy, neskôr chytľavý gospel v podaní skupiny Kedy-tedy. Po svätej omši v kostole ešte vystúpil Zak band zo Sásky. Ako predposledný sa predstavil zbor Krista kráľa z V.Krtíša a hudobný program, v ktorom si každý návštevník prišiel na svoje zavŕšila skupina Patrik a priatelia z Lovče.

Počas sobotného programu zneli nádvorím hradu gospelové melódie zborov nielen z nášho okresu

Dary od Ježiša prijalo na púti mnoho veriacich

diecézneho biskupa a ceremonár. Počas omše spievali Holúbky z Kríža zo Žiaru nad Hronom, s ktorými spolupracuje aj Ivana Kováčová, známa finalistka ostatnej slovenskej Superstar. Počas celého podujatia dýchalo hradné nádvorie i jeho okolie du-

Na múry hradu začal padať súmrak a v rukách veriacich sa začali mihotať svetielka kahancov. Sviečkový sprievod na kalváriu sa začal modlitbou, ktorú predniesla Majka Gazdíkova. Všetkých veriacich, farníkov z viacerých farností v okrese privítal farár PaedDr. Marek Veverka, pôsobiaci v M.Kameni. Hlavným celebrantom svätej omše na kalvárii bol Vdp. Mgr. Pavol Gera (duchovný správca ČS v Rajci.) Atmosféru omše umocnil spev mládeže zo Žiaru nad Hronom.

Po svätej omši nasledovalo vystúpenie skupiny Timothy, jednej z najlepších slovenských gospelových kapiel na Slovensku. O tro-

chu netradičný záver - diskotéku - sa postarali DJ Korintan & DJ Kevin, ktorá sa však z hradu presunula do priestorov kultúrneho domu.

Paralelne s cirkevným podujatím prebiehal na bašte hradu krst knihy našej dlhoročnej dopisovateľky Evy Šoósovej Drámy na Hrade Modrý Kameň, po ktorej nasledovalo diva-

Paralelne s večerným sobotným programom púte prebiehal na bašte hradu krst knihy Evy Šoósovej (druhá zľava) a následne divadelné predstavenie tejto autorky. Divákovi sa prihovorila Mgr. Helena Ferencová (viavo), riaditeľka múzea v M.Kameni

delné predstavenie Imrich a Kristína - jedno z diel čerstvo pokrstenej knihy.

Nedeľný program o 10.30 hod. pozostával zo slávnostnej svätej omše, ktorú mal celebrowať Mons. Rudolf Baláž, banskobystrický diecézny biskup. Ten však zo zdravotných dôvodov nemohol prísť, hlavným celebrantom bol teda ThLic. Jozef Štrba, tajomník

chovnou atmosférou nasiaknutou pokojom a kresťanskou súdržnosťou. Všetci boli zjednotení prostredníctvom umučenia Pána. „Sme tu najmä kvôli darom, ktoré nám Ježiš zadovážil svojim umučením. Sú nimi odpustenie pre nás, nádej, hodnoty a istoty nebeského života,“ - svorne a s úprimnou zbožnosťou odpovedala na otázku skupinka mladých ľudí, aký význam má pre nich účasť na tejto púti.

Novohradská improvizáčna liga - pozvánka na 2. ročník

Občianske združenie CADUCEUS vyzýva odvážlivcov z ľudu, mladých, starých, bohatých aj chudobných, veľkých či malých, pekných či menej pekných, štíhlych či tlstých, všetkých, ktorí majú radi smiech a zábavu, aby si prišli zmerať sily v druhom ročníku súťaže v divadelnej improvizácii trojčlenných družstiev (veková kategória od 15 do 115 rokov).

Oni to dokázali! Dokážte to aj vy! Víťazi historicky prvého ročníka súťaže Novohradská improvizáčna liga z roku 2008 - DS Timrava sa 30. augusta 2009 zúčastnili Pohára improvizácie na Európskom festivale humoru a satiry - Kremnické gagy, kde reprezentovali Novohrad. Druhý ročník Novohradskej improvizáčnej ligy sa uskutoční v októbri 2009 a prihlásiť sa naň môžete na e-mailovej adrese oz.caduceus@azet.sk alebo na telefónnom čísle 0949 729 773 do 15.10.2009. Propozície súťaže a prihlášku nájdete na stránke www.smartim.sk .

Podujatie je súčasťou projektu "Učme sa tvoriť a reagovať", ktorý podporilo Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR v rámci podpory euroregionálnych aktivít. Na projekte sa podieľajú partneri: Región Neogradiensis z. p. o., OZ Timrava, Novohradské osvetové stredisko, Zväz Slovákov v Maďarsku, RRA Poiplie, RRA Lučnec a ďalší. Projekt finančne podporilo niekoľko sponzorov.

Súťaž má nasledovný priebeh: Úvodné dve kolá absolvujú všetky zúčastnené družstvá. Po týchto kolách porota na základe vystúpenia vyberie tri družstvá s najväčším počtom bodov. Tieto družstvá postupujú do finále súťaže. Finále

prebieha v dvoch súťažných kolách, po ktorých sa vyhlási víťaz súťaže. Medzitým prebieha hlasovanie divákov o najlepšie družstvo, ktoré získa cenu diváka. Po každom vystúpení v kole si družstvo vyžrebuje novú úlohu. Čas na prípravu aj realizáciu vystúpenia je max. po 3 minúty.

Súťažné vystúpenia vyhodnotí odborná porota, ktorú ustanoví organizátor. Okrem prvých troch cien v každej kategórii, porota môže udeliť aj mimoriadne ceny. Maximálny počet bodov, ktoré môže porotca udeliť súťažnému družstvu je 10. V jednom súťažnom kole nemôže ten istý porotca udeliť dvom alebo viacerým družstvám rovnaký počet bodov. Body udele- né družstvu v jednotlivých kolách sa sčítujú. V prípade rovnakého počtu bodov nasleduje súboj družstiev s rovnakým počtom bodov - mimoriadne kolo, kde sa čas na prípravu skraca na jednu minútu. Body získané v tomto kole sa družstvám nepočítajú do celkového hodnotenia. Družstvo, ktoré získa v mimoriadnom kole najvyšší počet bodov pokračuje v súťaži. V prípade, že rovnaký počet bodov neovplyvní fakt či družstvo vypadáva alebo pokračuje v súťaži, mimoriadne kolo sa nekoná.

Víťaz kategórie 15 - 115 rokov postúpi na Pohár improvizácie na festivale humoru a satiry v Kremnici - Kremnické gagy 2010. Tento rok reprezentoval Novohrad Divadelný súbor B. S. Timrava.

AUTOPOŽIČOVŇA
LARA

Pôtor
0905354288

Úplne-nové autá
s kompletnou výbavou
a klimatizáciou,
bez kilometrového
Potrebujete OP a VP
V prípade potreby
zabezpečíme aj vodiča

AKCIA 30 EUR/DEŇ NA VŠETKY AUTÁ!

NATRIX DPLACHTINGE 69
43 874 00
www.natrix.tym.sk 0905 761 149

* žalúzie * rolety * sieťky proti hmyzu
* harmonikové dvere * plastové okná
* plávajúce podlahy * garážové brány

Veľký Krtíš

25.9.2009

Nám. A. H. Škultétyho

V
I
N
O
B
R
A
N
I
E

Program:
PRED KULTÚRNYM DOMOM
od 16.00 hodiny
Slávnostné otvorenie Vinobrania 2009
FS PODPOLANEC,
AKCENT LIVE PARÁDA,
DRIŠĽAK, FŠ KRTÍŠAN,
ľudová hudba ĎATELINKA
pod vedením Ondreja Molotu

PARK ZA KULTÚRNYM DOMOM
od 17.00 hodiny
Program a súťaže pre deti organizované
CVC a kultúrny program ZUS vo V. Krtíši

SPRIEVODNÉ PODUJATIA

- * VÝSTAVA A OCHUTNÁVKA VÍN
(výstavná sála KD)
Otvorená 25.9.2009 (piatok)
od 17.00 do 22.00 h., 26.9.2009 (sobota)
od 10.00 do 16.00 hodiny
- * VÝSTAVA KVETOV, OVOCIA A ZELENINY
- * VÝSTAVA VÝTVARNÝCH PRÁC DETÍ
materských škôl a Špeciálnej základnej školy
vo V. Krtíši (vestibul KD)
Otvorená od 25.9. (piatok) do 30.9.2009 (streda)

V dňoch konania akcie bude Námestie A. H. Škultétyho uzatvorené! Vstupné pre divákov: deti od 6 r. do 15 r. a dôchodcovia 0,50 eur, dospelí 1,00 eur. Držitelia „Karty mesta“ majú vstup zdarma. V prípade nepriaznivého počasia sa hlavný program uskutoční v sále kultúrneho domu a program v parku sa ruší. Zmena programu vyhradená!

2
0
0
9

**AKCIU FINANČNE
PODPORIL BBSK**

Mgr. MARIAN MESÁROŠ,
právnik Kancelárie verejného
ochrancu práv.

"Verejnému ochrancovi práv bolo za sedem rokov jeho pôsobenia v Slovenskej republike doručených viac ako 17 400 podnetov. Od vzniku tohto inštitútu sa snaží poskytnúť svoje služby občanom aj priamo v ich bydlisku alebo čo najbližšie pri ňom. Aj preto právnici Kancelárie verejného ochrancu práv pravidelne v presne vymedzených termínoch a hodinách cestujú z Bratislavy dnes už do 12-tich regiónov. Cieľom je umožniť využívať služby verejného ochrancu práv širokému okruhu ľudí, najmä tým, ktorým zdravotné či sociálne dôvody bránia vycestovať do hlavného mesta a podnet chcú podať osobne. Občania však vyhľadávajú pomoc verejného ochrancu práv aj pri mnohých problémoch, ktoré do jeho pôsobnosti nepatria. V týchto prípadoch poskytujú Kancelária verejného ochrancu práv občanom základné právne usmernenia, ako môžu svoju situáciu riešiť, prípadne, na ktorú inštitúciu sa môžu obrátiť. Verejný ochranca práv a právnici jeho kancelárie v bratislavskom sídle a v spomínaných dvanástich regionálnych pôsobiskách v rámci celého Slovenska poskytli za sedem rokov viac ako 31 800 právnych usmernení. V regionálnom pôsobisku vo Veľkom Krťiši od jeho vzniku v roku 2005 až doteraz prijali pracovníci Kancelárie verejného ochrancu práv celkom 235 občanov."

● S akými konkrétnymi problémami sa občania obracajú na vašu kanceláriu?

"Na právnikov Kancelárie verejného ochrancu práv sa podávateľia vo Veľkom Krťiši najčastejšie obracajú v sociálnych a občianskoprávných veciach. Najčastejšie namietali odňatie invalidného dôchodku, vyjadrovali nespokojnosť s výškou priznaného starobného dôchodku, spochybňovali správnosť postupu Sociálnej poisťovne pri výpočte zrážok z dôchodku a zamietnutie vyplácania nemocenských dávok, ďalej boli nespokojní s exekúciou dôchodku, napr. v prípade, keď Sociálna

Verejný ochranca práv pôsobí na Slovensku už sedem rokov. Zriadenie jednej z jeho regionálnych kancelárií pred štyrmi rokmi iniciovalo aj náš týždenník. Aj vďaka tejto iniciatíve sa občania okresu Veľký Krťiš môžu raz za štvrtok objednať u pracovníkov Kancelárie verejného ochrancu práv. Na naše otázky ohľadne jej fungovania nám odpovedal Mgr. Marian Mesároš, právnik Kancelárie verejného ochrancu práv.

Už štyri roky môžete využívať služby vysunutého pracoviska verejného ochrancu práv

poisťovňa siahla na dôchodok podávateľky podnetu, ktorá takmer dva roky poberala na syna, ktorý prestal študovať, sirotský dôchodok, pričom jej námietky smerovali k výške zrážok i postupu Sociálnej poisťovne. Opakovane sa vyskytli problémy vo veciach vybavovania vdovského dôchodku po smrti manžela, ako aj žiadosti o pomoc pri vybavovaní kompenzácie zdravotne ťažko postihnutých osôb. V občianskoprávných veciach sa na právnikov kancelárie občania najčastejšie obracali vo veci vysporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov i podielového spoluvlastníctva, pri najrôznejších susedských sporoch a sporoch o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Ojedinelé neboli ani prípady, keď občania prišli vyjadriť nespokojnosť s rozhodnutím súdu v dedičskom konaní, s postupom notára, čiastočne boli problémy vo veciach exekučného vymáhania pohľadávok, napr. vo veci exekúcie na nebohú matku pre zmluvy s nebankovými subjektmi a pre nákup tovaru na splátky a ich neuhraďovanie. Mnohých obyvateľov, ktorí využili služby verejného ochrancu práv vo Veľkom Krťiši, trápili problémy v oblasti rodinného práva. Žiadali najmä vysvetlenie postupu v konaní o rozvoďte, pomoc vo veci vymáhania výživného pre dieťa i pre rozvedenú manželku, tiež pri neplatení matky výživného na dieťa starým rodičom. Vyskytla sa aj žiadosť o vysvetlenie podmienok a postupu pri podaní žaloby o zapretie otcovstva. Mnohí občania namietali konanie a rozhodovanie súdov, prokuratúry i policajných orgánov, pričom v súvislosti so súdmi sa najčastejšie zaujímali o možnosti oslobodenia od súdnych poplatkov. Vo vzťahu k samo-

správnym orgánom právnici Kancelárie verejného ochrancu práv spolu s obyvateľmi daného regiónu hľadali riešenie ďalšieho postupu v stavebnom konaní, čiastka bola nespokojnosť s poplatkami za odpad.

Nie ojedinele sa vyskytli žiadosti o pomoc pri riešení pracovno-právnych problémov, najmä pri skončení pracovného pomeru výpovedou, pri nevyplatení mzdy zamestnávateľom, čiastočne spojené s konkurzom zamestnávateľa, ale aj s nezhodami na pracovisku (šikanovanie a osočovanie zo strany nadriadeného). Opakovane obyvateľov tohto regiónu trápili i problémy s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a vedením zdravotnej dokumentácie, napr. odmietnutie ju vydať pri zmene lekára a pod."

● Stáva sa vám, že sa na vás obracajú občania aj v prípadoch, v ktorých im neviete pomôcť, resp. ako im môžete pomôcť v týchto prípadoch?

"Na verejného ochrancu práv sa môže obrátiť každý, kto sa domnieva, že pri konaní, rozhodovaní alebo nečinnosti orgánu verejnej správy boli porušené základné práva a slobody v rozpore s právnym poriadkom alebo princípmi demokratického a právneho štátu. Podmienkou, po splnení ktorej môže verejný ochranca práv konať, je skutočnosť, že podnet podávateľa sa týka porušenia základných práv a slobôd, na ktorých ochrane sa verejný ochranca práv podľa zákona podieľa, a podnet smeruje proti orgánu verejnej správy, na ktorý sa vzťahuje pôsobnosť verejného ochrancu práv. Práve nedostatočná znalosť pôsobnosti verejného ochrancu práv je najčastejším nedostatkom, ktorý má vplyv na priebeh osob-

ného stretnutia podávateľov s právnymi Kancelárie verejného ochrancu práv. Nízke právne vedomie obyvateľov spolu s ich bezradnosťou a nepriebojnosťou, niekedy aj sociálnymi, zdravotnými, jazykovými či inými bariérami, je príčinou vzniku neľahkých životných situácií a pocitu bezmocnosti proti úradnej mašinérii. Je nutné povedať, že dlhodobo podávateľia navštevujú všetky regionálne pôsobiská kancelárie aj s problémami, ktoré do pôsobnosti verejného ochrancu práv nepatria. K naplneniu účelu osobného stretnutia - podaniu podnetu patriaceho do pôsobnosti verejného ochrancu práv - tak dochádza v nepomerne menej prípadoch v porovnaní s tými, keď občania žiadajú napríklad spísanie návrhu na súd, prípadne aj bezplatné právne zastupovanie v konaní, čo však nie je v pôsobnosti verejného ochrancu práv. Podávateľom je po zistení, že ich podnet nepatrí do pôsobnosti verejného ochrancu práv poskytnuté právne usmernenie v ich veci, najmä informácia o právnej úprave, o možnostiach riešenia ich problému, v akej lehote a na ktorý orgán je potrebné sa obrátiť i o tom, aké majú práva, ale aj povinnosti. V prípade, že podávateľ požaduje riešenie problému, ktorý patrí do pôsobnosti verejného ochrancu práv, aj vo Veľkom Krťiši má možnosť podať podnet ústne do zápisnice, prípadne je poučený o ďalších spôsoboch podania podnetu verejnemu ochrancovi práv. Z podnetu musí byť zrejmé, aké veci sa týka, proti ktorému orgánu verejnej správy smeruje a čoho sa podávateľ podnetu domáha. K podnetu je vhodné pripojiť aj kópie aktuálnych relevantných dokladov, preukazujúcich skutočnosti, ktoré podávateľ prezentuje."

Chcete, aby ombudsman pomohol aj vám?

Záujem obyvateľov Veľkého Krťiša a okolia, ktorí sa vopred telefonicky objednávajú na stretnutie s právnymi, Kancelária verejného ochrancu práv zabezpečuje priebežne. Právnici Kancelárie verejného ochrancu práv prichádzajú každú druhú stredu nasledujúceho štvrtku do budovy Obvodného úradu vo Veľkom Krťiši na Námestí A. H. Škultétyho 11. Aktuálne ostatná návšteva sa uskutočnila 8. júla 2009 a objednávať sa možno na termín **14. októbra 2009** prostredníctvom Kancelárie verejného ochrancu práv na t. č. 02/48 28 74 01, 02/43 63 49 06. Každý sa však môže na verejného ochrancu práv obrátiť aj písomne na adresu: Kancelária verejného ochrancu práv, P. O. Box 1, 820 04 Bratislava 24, faxom na č. 02/48 28 72 03, telegraficky, e-mailom na adresu: sekretariat@vop.gov.sk alebo využitím elektronického formuláru na internetovej stránke www.vop.gov.sk. V sídle Kancelárie verejného ochrancu práv na Nevädzovej 5 v Bratislave - Ružinov je právnicí podávateľom k dispozícii každý pracovný deň v čase od 8.00 hod. do 16.00 hod. bez potreby objednania sa vopred.

Pridajte sa k zberateľom zápalkových škatuliek

Slovenský filumenistický zväz (SFZ) so sídlom v Prievidzi združuje slovenských a zahraničných zberateľov zápalkových nálepiek, škatuliek a obalov. Riadi ho päťčlenný výbor, pričom jedným z nich je Ladislav Ďurík z Bušiniec.

"Pred pár desiatkami rokov sa zápalky balili do drevených škatuliek, na ktoré sa lepili nálepky. Tie sú v súčasnosti veľkou zberateľskou cennosťou. V terajšej dobe sa používajú kartónové škatulky, na ktorých je obrázok priamo vytlačený. Keďže odbudli zápalkové nálepky, začali sa zbierať rozložené kartónové obaly, ale i celé zápalkové škatulky. Tie sú už však na zbieranie priestorovo náročnejšie."
vysvetľuje Ladislav.

Najdlhšie a najkratšie zápalky (v porovnaní s klasickou zápalkovou škatulkou)

Činnosť SFZ vznikol v r. 1969. V rokoch zberateľského boomu dosiahol maximálny počet 572 členov. V súčasnosti ich má 63. Pre nich štvrtročne vydáva vlastný spravodaj Správy SFZ a spravuje internetovú stránku, kde je možné získať rôzne zaujímavé informácie o činnosti, členoch, či fotografériu zápalkových nálepiek a krabičiek. Stačí kliknúť na www.sfz.szm.sk. Pravidelným prispievateľom do spravodaja, hlavne o novinkách na slovenskom trhu, je práve pán Ladislav. SFZ zabezpečuje dodávky prírezov, nálepiek a ďalších noviniek zo Slovenska a z Českej republiky. Členovia si môžu svoje zbierky doplniť i staršími zápalkovými nálepkami zo zväzových zásob. SFZ spolupracuje s Českým filumenistickým zväzom (ČFS). Štyrikrát ročne je pre členov zabezpečený odber českého časopisu Filumenie, výmena ďalších materiálov i účasť na burzách v Prahe. SFZ takisto spolupracuje s Vlastivedným múzeom v Trebišove, ktoré ako jediné pravidelne usporadúva výstavy venované filumenistike a má najväčší zbierkový fond z tejto oblasti na Slovensku. Spomedzi dôležitých aktivít zväzu treba spomenúť 12-dňovú výstavu v Múzeu SNP v B. Bystrici v r. 2007. Bola zorganizovaná pri príležitosti 100. výročia založenia zápalkárne v B. Bystrici. Vystavovali na nej ukážky zápalkových škatuliek, rôznych nálepiek či iné zberateľské exponáty. Po skončení sa

konalo 6. výmenné stretnutie SFZ/ČFS, kde sa zúčastnili Česi i Poliaci. Popri slovenských a českých nálepkách boli v ponuke aj malebné série čínskych nálepiek i niekoľko stoviek maďarských škatuliek. V máji tohto roku sa v Prievidzi konala konferencia zberateľov spojená s výmennou burzou zápalkových nálepiek, škatuliek a zberateľského materiálu v Prievidzi. Zúčast-

nilo sa jej 10 filumenistov.

Aká bola cesta pána Ladislava k filuménii? "Do zväzu som vstúpil pred 25-timi rokmi, v r. 1984, keď som od pána Bartoša z V. Krtíša kúpil početnú zbierku nálepiek a škatuliek. Rokmi sa zbierka rozrastala, dosiahla pomerne veľký počet, ale pre mňa nie je podstatné, koľko nálepiek či škatuliek mám vo svojej zbierke. Ide mi hlavne o potešenie z mojej zberateľskej vášni a o krátke voľné chvíle. Keď príde jeseň či dlhé zimné večery, vtedy si sadnem nad svoju zbierku a usporadúvam ju. V druhom rade ma teší dopisovanie aj so zahraničnými zberateľmi a vzájomná výmena zberateľského materiálu. Momentálne pracujem ako zabezpečovateľ noviniek pre zberateľov v rámci Slovenska, ale zároveň som od 1.1.2009 dostal za úlohu vypracovávať katalóg, to znamená súhrn všetkých zápalkiek, ktoré sa objavujú na slovenskom trhu v príslušnom roku. Je to práca kolektívna, zapojený je do nej aj pán Ocelka z Ostravy, ktorý má styky hlavne na poľské zápalkárne, ale zastúpené máme predovšetkým české firmy. Jedná sa o firmy Kenvech či Euro-match."

Zápalkárne na ústupe

Čo je pre zberateľa smutné, zápalkárne pomaličky zanikajú, v r. 2002 zanikla banskobystrická zápalkáreň, vo februári tohto roku skončila výrobu aj česká zápalkáreň SOLO Sušice. Celé svoje zariadenie odviezli do Indie, kde zápalky vyrábajú a potom ich exportujú na náš trh, na Slovensko, do Čiech, ale i do ďalších krajín. „Vymieňame si zbierky v rámci viacerých štátov“, pán Ladislav komunikuje prostredníctvom internetu s mnohými zberateľmi. "Styk s nimi je hlavne písomný, posielať im to, o čo majú záujem. Jedná sa predovšetkým o staršie vydania, ktoré mám k dispozícii na výmenu. Mám veľmi dobré vzťahy s poľskými i českými zberateľmi, ale i ďalšími zo Srbska, Chorvátska, Slovinska, Maďarska, Rumunska i z Ukrajiny. Mal som aj priateľa v Sankt Petersburgu, ktorý mi posielal ruské vydania zápalkových nálepiek. Je zaujímavé, že oni vydávajú, tzv., suvenírové alebo darčekové zápalky v balení po 16, 18 alebo 28 kusov. On mi posielal práve nálepky z týchto suvenírových vydaní."

Nepatrná časť zbierky pána Ladislava zahŕňa zápalkové škatulky z rôznych kútov sveta (Istanbul, Japonsko, Maďarsko, Poľsko, Čechy, Taliansko, Nemecko, Slovensko).

mi jeho rodina napísala, že zomrel. Je to dosť smutné, lebo po písomnom aj osobnom styku sa človek zblíži a navyše niektoré záležitosti zostali neukončené. Neposlal mi už maďarské nálepky vydané do r. 1958, či kartónové obaly od r. 1985 po súčasnosť. Toto obdobie zostalo v mojej zbierke nepokryté," dodáva Ladislav.

"Často chodievam po trafikách, stánkoch, pýtam sa predavačiek, či nemajú náhodou nejaké nové zápalky. Niektoré z nich už pre mňa majú pripravené rôzne reklamné škatulky. Nedávno, keď som sa pýtal v trafike na Novohradskej vo V. Krtíši, sa mi stalo, že vošiel jeden pán, ktorý si vypočul, čo sa pýtam. Na otázku, či zbieram zápalky, som mu prisvedčil a on mi povedal, že mi niečo donesie. Asi o pol hodinu priniesol vyše štyridsať veľmi pekných zápalkových škatuliek, hlavne poľských. Bol to veľmi milé prekvapenie a zároveň pekná náhoda v živote, že v momente, keď som tam bol ja, našiel sa niekto, kto mi vyšiel v ústrety," spomína Ladislav.

Na záver je tu výzva pre tých, ktorí majú záujem prihlásiť sa do klubu. SFZ neustále prijíma nových členov, dokonca dáva darčekové balíčeky pre každého začínajúceho zberateľa. Tým môže svoju zbierku rozbehnúť a pokračovať v nej úspešne naďalej.

- AĽA -

Netradičné poľské reklamné zápalky

Zberateľstvo prináša aj smutné príbehy
"Dlho som si dopisoval s jedným zberateľom z Budapešti, neskôr sme sa aj osobne v Budapešti stretli. Keď som mu písal naposledy, čakal som odpoveď na môj list, ale on viac nereagoval, a až na moje urgencie

NEPROFESIONÁLNI UMELCI SA STRETLI V BUŠINCIACH

Zaujímavým, a tak trochu netradičným bolo podujatie, ktoré sa uskutočnilo pred časom v Bušinciach. S návrhom pripraviť maliarske sympóziu oslovil Obecné zastupiteľstvo neprofesionálny maliar Ing. Lubomír Šalát, o ktorom sme už v Pokroku písali. Poslanci jeho návrh podporili a tak sa v Bušinciach mohli stretnúť neprofesionálni maliari z celého Slovenska.

Bohatý program, v ktorom nechýbali prehliadky pamiatok v okolí, ukážky techník výtvarných prác, paličkovanie pre žiakov ZŠ, výstavy, ale aj voľný proram zanechal v jeho účastníkoch veľmi dobrý dojem a príjemné pocity. Účastníci sympózia si získali mnoho obdivovateľov zo strany Bušičanov, ktorí sa pristavovali pri ich maľovaní v exteriéri - v prírode, pri mostoch, pri budove obecného úradu či na hrade v Modrom Kameni. Účastníci Maliarskeho sympózia pred odchodom nainštalovali výstavu zo svojich vyše 140 prác. V piatok popoludní bola slávnostná vernisáž v kinosále Spoločenského domu v Bušinciach, na ktorej si návštevníci mohli prezrieť obrazy ale aj umelecké diela z paličkovanej čipky a prestierania.

Milan Gomola, starosta obce, prijal účastníkov sympózia ešte pred vernisážou v obradnej miestnosti, kde tunajší Zbor pre občianske záležitosti pripravil pekné pás-

Maliari v obradnej sieni

mo, v ktorom vystúpili žiaci Detského folklórneho súboru Konvalinka a ženská spevácka skupina pri MO MS v Bušinciach. Zaujímavé, emotívne a tak trochu netradičné pásmo zaujalo prítomných umelcov a za všetkých sa poďakovala čipkárka Lýdia Dejlová. Neskrývala dojatie a v jej slovách bolo cítiť skutočne veľa vďaky. Starosta Miroslav Gomola spolu s poslankyňou OZ Ivetou Bomborovou všetkým štrnástim umelcom poďakovali za účasť, obdarovali ich kvetinkou a darčekom, po čom sa zapísali do Pamätnej knihy obce Bušince. Na záver si všetci spoločne zaspievali pieseň

"Do rána je malá chvíľa.....", a slovo aj dodržali, pretože milé spoločné stretnutie trvalo dlho do noci.

Za to, že vďaka umelcom navštívili našu obec aj ďalší hostia, médiá a naši priatelia a tiež, že svoje diela mohli vystavovať aj miestni umelci, všetkým veľmi pekne ďakujeme. Podujatie sa mohlo uskutočniť nielen vďaka nadšencom z obce, ale aj Nadácii Matice slovenskej, MO MS,

Ing. Lubomír Šalát z Bušínec (vľavo) hlavný iniciátor a organizátor podujatia

OZ Bušince a ďalším. Osobne ďakujem Lýdií Dejlovej a Ivanovi Fraňovi, ktorých originálne darččky ma veľmi potešili a určite budeme ešte všetci dlho spomínať na vydarenú akciu.

MÁRIA DRUGDOVÁ

Prichádza jeseň a s ňou aj jej netradičné plody

Zemiak pre celú rodinu

Aj prostredníctvom našich novín už pomerne známy pestovateľ rekordných a zaujímavých úrod pán Tibor Balga (66) z Čeboviec neostal svojej povesti nič dlžný ani v tomto roku. Začiatkom septembra nám do redakcie doniesol ukázať svoj najnovší dopestovaný rekord.

Kým v minulých rokoch to boli napr. tekvice či kukurice, teraz je to obrovský zemiak. Tento „chlieb chudobných“, ako sa táto pôvodne americká plodina kedysi ľudovo nazývala, dorástol v jeho záhradke za domom až na úctyhodných 1,25 kg. Ako nám povedal T. Balga, pri ošetrovaní nepoužíval nič mimoriadne, iba prihnobil koncentrátom z čebovskej kompostárne. Za všetkým je ale určite dobrá a dlhoročná starostlivosť o pôdu, znalosť poľnohospodárstva a láska k tomu, čo robí. Veríme, že tieto jeho schopnosti ešte prinesú niekoľko pestovateľských úspechov, o ktorých radi v Pokroku napíšeme. -red-

ROZPRÁVKOVÉ PARADAJKY

Vyššie trojmetrové rastliny paradajok obsypané červenými plodmi už druhý rok po sebe dopestoval Ján Svák zo Stredných Plachtiniec. Nemá vraj žiadny špeciálny recept na ich rast, jednoducho sa im na priedomí darí. A ak by ich vraj nezalamoval, vyrástli by ešte vyššie... A možno až do neba, ako v tej rozprávke o záračnej fazuli. ☺

Paprikový zvonček

Za veľkými, zvláštnymi alebo nezvyčajnými výpestkami nemusíme chodiť ďaleko.

Naša redaktorka Editka Debnárová doniesla papričky tvarom pripomínajúce zvončeky, ktoré sa zmestia do dlane. Podarilo sa jej ich dopestovať na ich zá-

hradke za bytovkou. Všetky papriky na tomto jedinom korení, a je ich tam viac ako 20, majú podobný tvar. Prečo práve tento jeden koreň má takýto nezvyčajný tvar, si nevie vysvetliť, pretože suseda, ktorá jej ho darovala, nič o zvláštnom tvare papriky nevedela.

-red-

Ak ste aj vy dopestovali netradične vyzerajúci veľkosťou, tvarom či farbou prineste nám ho ukázať alebo pošlite mailom na noviny.pokrok@stonline.sk fotografiu s popisom a podelte sa so svojim raritným výpestkom aj s našimi čitateľmi.

Televízny program

Príloha týždenníka **POKROK**

č.38
26.9. - 2.10. 2009

TV programy dodáva firma URI, sro., Trenčín. Akékoľvek ďalšie tlačené šírenie programov je bez písomného súhlasu zakázané.

BARAN

Barani dokážu zmiast každého, ak chcú za sebou zahľadiť stopy. Utajovanie a uhýbanie sice nie je vašim cieľom, no keď je to potrebné, tak sa viete vynájsť. A teraz, keď ste sa nepredvídane zamilovali, musíte byť opatrní a vyhýbať sa zbytočným klebetám. Starší Barani sa novej láske neprispôsobujú prívelmi, dobre vedia, že nič netrvá večne, a aj ich záujem bude trvať len istý čas, nie je preto nutné meniť zabehaný spôsob života. Mladší sú však plní vášni, temperamentu a nevedia sa brániť svojim citom, strácajú sebaovládanie a iba závažné obchodné plány budú pre nich dôležité.

cie, môžete aj to zaradiť do svojho týždenného programu. Na uzatváranie akýchkoľvek zmlúv by ste si mali vybrať pondelok, ktorý je vašim šťastným dňom. Neobávajte sa neúspechu a rozvážne postupujte vpred. Pokiaľ ide o lásku a zdravie, tu vás nečaká žiadna výrazná zmena a ani žiadne ohrozenie.

LEV

Levom sa tento týždeň vydará do najmenších detailov. Všetky ich plány, úlohy, podujatia, stretnutia, cesty, proste všetko sa im vydará a budú mať byť spokojní a šťastní. Budú mať aj nové príležitosti v láske a nadviažu niekoľko zaujímavých obchodných známostí. Tento týždeň bude naozaj pre vás veľmi dobrý a sami budete musieť uznať, že ste skvelí a úspešní. V láske a citovej oblasti by ste ale predsa len mali konať opatrnejšie a ak po niekom tajne túžite, nezverujte sa v žiadnom prípade ľuďom v znamení Barana, Blíženca, alebo Strelca. Mladším Levom sa trochu vymkne z rúk jedno prekvapenie, ktoré plánovali.

naozaj dobré a podstatné. Buďte teda rozhodní a samostatní.

ŠKORPIÓN

Škorpióni by mali využiť vplyv Marsu a zmeniť svoj život k lepšiemu. Hoci ste dost rozlietani, a aj náladví, mali by ste na chvíľku spomaliť svoje životné tempo a využiť svoje sily na upevnenie svojej pozície v spoločnosti, kde sa práve pohybujete. Aj v láske, aj v práci máte síce dobré miesto, no nie je vôbec také, aby ste mohli byť spokojní. Tiež máte mnoho ľudí proti sebe a málokto je vám skutočným priateľom. Tento týždeň by ste mali využiť na bilanciáciu a nové závery, ktoré vám z nej vyplynú uviesť čím skôr do života.

by našli uspokojenie, ibaže je nutné, aby si uvedomili, že niekedy je potrebné aspoň trochu riskovať, aby sa dočkali úspechu. Tiež sa nedá vo všetkom spoliehať len na rozum, občas aj city môžu pomôcť splniť si plány.

BÝK

Tento týždeň sa na vás zosype veľa povinností a úloh. Darmo, mali ste predsa len odísť na dovolenku, pretože takto sa unavíte vybavovaním a prácou za iných, no pritom sa odmeny alebo pochvaly nedočkáte. Vaše plány so zmenou miesta sa neuskutočnia, a aj to vám uberie kus z vašej chuti do života. Neberte si ale všetko tak ku srdcu, nemôže sa stále dariť iba vám, raz za čas príde aj na vás ťažké a melancholické obdobie. Hľadajte si nové kontakty a neprestávajte sa snažiť, uvidíte, že sa všetko nakoniec obráti a vy budete tí, ktorí uspejú.

PANNA

Pannám sa bude dariť najmä v láske. Majú pocit akoby na túto oblasť svojho života celkom zabudli a teraz si to chcú vynahradiť. Nemali by príliš váhať a naozaj sa viac zaujímať o osobu okolo nich. Najmä slobodným bude šťastie priat, ale aj viazané Panny by mohli napraviť svoju reputáciu v domácom pomeroch a pokiaľ už majú pocit že sa nedá nič zachrániť, nech to aspoň riešia priateľskou cestou. Podnikajúce Panny by tento týždeň mali využiť na oddych a vyčkáť až sa vplyv planéty Marsu zmierni. Všetky obchodné transakcie a operácie by mali odsunúť, pretože ich obchodné schopnosti budú v plnej sile až budúci týždeň.

STRELEC

Strelci nevedia povedať nie, keď sa na nich obrátia ich známi so žiadosťami o pomoc. Iste, nie každý z nich si zaslúži vašu pozornosť, no vy ste takí všeobecní pomáhači a neodoláte možnosti miešať sa iným do života. Potrebujete žiť aj pre iných, nielen pre seba, a keď sa porovnáate s ostatnými, často zistíte, že ste vlastne na tom lepšie a dokázete sa viac tešiť zo života. Jupiter a Mars vám prospievajú, cítite sa plní sil, ale chýba vám nejaké nové vzrušenie, nová láska, chceli by ste prežiť znovu nejaké dobrodružstvo. Pokiaľ nie ste viazaní v manželskom zväzku, môžete si dovoliť riskovať.

VODNÁR

Vodnári sa nemusia obávať problémov, hoci každý okolo nich bude mať pocit, že mu všetko padá na hlavu. Menej však sľubujte, dajte si pozor na to, čo hovoríte, a ako si plníte svoje záväzky. Nieкто z vášho okolia vás sleduje a mohol by sa postarať o vašu diskreditáciu. Zamilovaní Vodnári, ktorí stoja pred druhou schôdzkou, by nemali privela rozprávať o sebe, ale viac počúvať toho druhého, tak sa najlepšie dokážu zorientovať aj v ňom, či v nej, no i v sebe. Možno budete zaskočení, prekvapení a oslnení, ale rovnako je možné, že budete sklamaní. Práve preto čím menej hovorte, vaše správanie sa vám vyplatí v oboch prípadoch.

BLÍŽENCI

Blíženci sa dokážu dostať aj z tých najzamotanejších situácií života. Najmä mladší budú veľakrát na okraji priepasti, ale vždy sa im akosi podarí dostať z nebezpečenstva. Ohrozenie na Blížencov nečaká ani v citovej oblasti, najmä ak majú nejaké mimomanželské alebo mimopartnerské vzťahy. Ak ste teda neverní, kludne si užívajte ďalej, tento týždeň vám určite žiadne „odhalenie“ nehrozí. Konaňte však opatrne a vyhýbajte sa prílišnému riskovaniu. V práci, alebo podnikaní sa vám bude dariť viac ako inokedy.

VÁHY

Váhy konečne dosiahnu veľmi výrazné zmeny vo svoj prospech. V ktoromkoľvek smere sa im bude dariť a aj keď nebudú príliš vytrvalé, dosiahnu za tento týždeň toho oveľa viac ako inokedy. Nemali by ste nechať iných aby zasahovali do vašich plánov a najmä sa menej nechať ovplyvňovať svojimi rodinnými príslušníkmi. No nebudte nezdvorilí a všetky rady si vypočujte, ale neriadte sa ani jednou. Napriek tomu, že to s vami môžu myslieť dobre, nie všetci vás poznajú a málokto z nich vie, čo je pre vás

KOZOROŽEC

Ste nespravodlivo osôčovaní, tak sa bráňte a nenechajte nikoho nepotrešaného. Nielen v súkromí na vás útočia, no i v práci, a aj vaši priatelia sa postarajú o ťažké chvíle. Nuž, nie je to jednoduché, ani príjemné, no zmierte sa s tým, že bez boja sa nič nevyrieši. Kozorožci bez záväzkov stoja pred rozhodnutím, ktoré by ich osamelosť mohlo zmeniť a v láske

RYBY

Rybám hrozia menšie zdravotné problémy. Neznamená to, že by sa mali zľaknúť, ale je dôležité, aby prestali hovoriť o tom, čo chcú pre seba urobiť a už to konečne realizovali. Trochu oddychu a preventívne prehlídky to vám iste nebude na škodu. Starším Rybám budú dohovárať ich známi, aby sa nedali zlákať do jedného riskantného plánu, ale to by nemali brať vážne, ich slová iba ukazujú, že im závidia príležitosť a pripravenosť. Podnikajúce Ryby si konečne vybrali správnych spolupracovníkov a obchodných partnerov, preto sa ich obchody pohnú vpred. Nemali by ste sa nechať zstrašiť a využite každý ústupok pre zvýšenie vašich ziskov.

RAK

Raci majú pred sebou v podstate celkom príjemný týždeň. Nemusia sa príliš namáhať a predsa všetko vyriešia načas a aj zložité úlohy sa im podarí vyriešiť ku všeobecnej spokojnosti. Ak stojíte pred rozhodnutím o nejakej radikálnej zmene, ako je sťahovanie, predaj alebo kúpa nehnuteľností, auta, či rôzne finančné investí-

POKROK - spravodajský týždenník | Vydáva Firma NOVAPRESS Veľký Krtíš (riadny člen Asociácie vydavateľov regionálnej tlače Slovenska) v spolupráci s OZ Za spoločný Pokrok | Šéfredaktor: Mgr. Ružena Hornáčková, zástupkyňa: Bc. Jana Kamenská | Adresa redakcie - Ul. SNP 29, Veľký Krtíš | tel. a fax: 0471 48 30 342, 48 31 555, 0902 302 102, 0903 515 118, 0918 59 65 65, 0911 292 121 | e - mail: noviny.pokrok@stonline.sk, www.pokrok.vkinfo.sk | Pokrok vychádza každý pondelok | Uzávierka čísla (okrem športu a plošnej reklamy) štvrtok | Cena: 0,50 eur | Grafická úprava - firma NOVAPRESS | Rozširuje Slovenská pošta, š. p., súkromní distribútori a MEDIAPRESS, spol. s r. o., Lučenec, objednávky na predplatné prijíma redakcia | Pokrok je v sieti MEDIA BOX. | Podávanie novinových zásielok povolené OZ SsRP B. Bystrica č. j. 3721/OPC - 95 zo dňa 13. 11. 1995. | Za zaslané príspevky ďakujeme, nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciam a neobjednané články nehonorujeme. | Tlačí: FRAMIL Veľký Krtíš | Registrácia: Ministerstvo kultúry SR - EV 2798/08

ISSN 1336 - 068X